

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دانشگاه تربیت معلم آذربایجان
دانشکده علوم پایه
گروه ریاضی

پایان نامه
جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته ریاضی محض

عنوان :

کوهمولوژی موضعی نسبت به دو ایده آل

استاد راهنما :

دکتر جعفر امجدی

استاد مشاور :

دکتر رضا نقی پور

پژوهشگر :

پیمان ذاکر طباطبایی

شهریور ۱۳۸۸

تبریز - ایران

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

این مجموعه را به پدر و مادرم تقدیم می‌کنم

قدردانی

اکنون که به شکرانه‌ی الهی و در سایه ایزد منان، این پایان‌نامه به اتمام رسیده است، بر خود وظیفه می‌دانم تا از تمامی عزیزانی که راهگشای این تحقیق بوده‌اند، تشکر و قدردانی نمایم. امید است که سپاس بی‌دریغ اینجانب را بپذیرند.

از استاد محترم جناب آقای دکتر جعفر امجدی که به عنوان استاد راهنما بسیار بیشتر از آنچه که می‌باید به بنده لطف داشته‌اند نهایت تشکر و قدردانی را دارم. از استاد مشاور جناب آقای دکتر رضا نقی‌پور که مرا در انجام این پایان‌نامه همراهی کردند تشکر می‌کنم.

و در نهایت قدردانی خود را از سایر اساتید محترم که در طول دوران تحصیل افتخار شاگردی ایشان را داشته‌ام و خانواده‌ی عزیزم، به خصوص پدر و مادر گرامی که یاور و مشوق همیشگی من در زندگی و دوران تحصیلاتم بوده‌اند، ابراز می‌دارم.

پیمان ذاکر طباطبایی

چکیده

فرض کنید R یک حلقه‌ی جابه‌جایی، یک‌دار و نوتری باشد. نیز فرض کنید M یک R -مدول و I, J دو ایده‌آل در R باشند. در این رساله، با معرفی زیرمجموعه‌ی $W(I, J)$ از $Spec(R)$ تعمیمی از کوهمولوژی موضعی را ارائه می‌دهیم که آن را کوهمولوژی موضعی نسبت به دو ایده‌آل (I, J) خوانده و با نماد $H_{I, J}^i(M)$ نمایش می‌دهیم. پس از بررسی خواص اساسی فانکتور $H_{I, J}^i(-)$ و مجموعه‌ی $W(I, J)$ ، با معرفی همبافت چک تعمیم‌یافته نشان می‌دهیم که مدولهای $H_{I, J}^i(M)$ را می‌توان به شکل مدولهای کوهمولوژی همبافت چک تعمیم‌یافته محاسبه کرد. سپس تعمیمی از قضایای صفرشدن گروتندیک و لیختن‌بوم—هارتسورن را ارائه داده و در انتها، به تعمیم قضیه‌ی دوگان موضعی خواهیم پرداخت.

واژه‌های کلیدی: کوهمولوژی موضعی، بُعد کرول، همبافت چک، حلقه‌ی کوهن—مکالی، دوگان ماتلیس.

پیشگفتار

«هنگامی که مجابم کرد
نهالی خرد بود در معرضی بی آفتاب
کنونش درختی می بینم
بربالیده و گسترده شاخسار
که سایه‌اش به فتح زمین سوزان می‌رود...»^۱

الکساندر گروتندیک در سال ۱۹۶۰، در پاسخ به حدسی از پیر ساموئل پیرامون U.F.D ها و هم‌چنین برای اثبات قضایایی از نوع لِفشتز در هندسه‌ی جبری، کوهمولوژی موضعی را ابداع نمود که امروزه، ارتباط وسیع با توپولوژی، هندسه، ترکیبیات و دیگر شاخه‌های ریاضیات، کوهمولوژی موضعی را به صورت یک زمینه‌ی تحقیقاتی فعال درآورده است. از منظر هندسی، کوهمولوژی موضعی همان کوهمولوژی بافه‌ها با محمل بر روی یک مجموعه‌ی بسته است.

یکی از شیوه‌های معمول پژوهش، تعمیم مسأله از یک حالت به حالت‌های کلی‌تر است. در سال ۱۹۷۰، هِرزگ^۲ با ارائه‌ی مقاله‌ی [۱۰] کوهمولوژی موضعی را برای دو مدول تعمیم داد و پایان‌نامه‌ی

---

^۱بامداد

^۲Herzog

حاضر بیان تفصیلی بخشی از مقاله‌ی [۱] می‌باشد که کوهمولوژی موضعی یک مدول نسبت به دو ایده‌آل را مورد مطالعه قرار داده است که به زبان هندسی، این تعمیم با محمل بر روی یک مجموعه‌ی نه لزوماً بسته صورت می‌پذیرد. تعریف زیرمدول $\Gamma_{I,J}(M)$ از R - مدول M سرآغاز این تعمیم است که در بخش اول از فصل دوم به تعاریف، لم‌ها و قضایای مربوط به آن پرداخته‌ایم.

همبافت‌های چک، رهیافت دیگری برای محاسبه‌ی مدولهای کوهمولوژی موضعی یک مدول هستند که در بخش دوم از فصل دوم با ارائه‌ی تعمیمی از آن محاسبه‌ی مدولهای کوهمولوژی موضعی با محمل غیربسته را مورد مطالعه قرار می‌دهیم. ارتباط این تعمیم با کوهمولوژی موضعی معمولی و تعمیم قضایای مشهور صفرشدن گروتندیک و صفرشدن لیختن-بوم-هارتسورن، مباحثی هستند که در فصل سوم به طور مفصل مورد بحث قرار گرفته‌اند. قضیه‌ی دوگان موضعی امکان تبدیل پرسش‌های مربوط به مدولهای کوهمولوژی موضعی را به سؤالات مشابه درباره‌ی مدولهای Ext فراهم می‌آورد که تعمیم این قضیه، رسالت ما در فصل چهارم است.

در انتها، باید خاطر نشان کرد که تمام حلقه‌های به کار رفته در این پایان‌نامه، جابه‌جایی، یک‌دار و نوتری می‌باشند.

فهرست مندرجات

i	چکیده	
ii	پیشگفتار	
۲	تعاريف و مفاهيم مقدماتی	۱
۲	سیری کوتاه در جبر جابه‌جایی	۱.۱
۱۵	فانكتورهای $Ext_R^i(M, -)$ و $H_a^i(-)$	۲.۱
۲۳	تتميم	۳.۱
۲۹	دنباله‌های طیفی	۴.۱
۳۳	کوهمولوژی موضعی نسبت به دو ایده‌آل	۲

۱	فهرست مندرجات
۳۳	۱.۲ تعاریف و چند گزاره
۴۶	۲.۲ همبافتهای چک تعمیم یافته
۵۶	۳ صفر شدن مدولهای کوهمولوژی موضعی نسبت به دو ایده آل
۵۶	۱.۳ ارتباط $H_I^i(-)$ و $H_{I,J}^i(-)$
۶۲	۲.۳ تعمیم قضایای صفر شدن و ناصفر شدن گروتندیک
۷۲	۳.۳ قضیه‌ی لیختن بوم-هارتسورن
۷۸	۴ دوگان موضعی
۷۸	۱.۴ تعمیم قضیه‌ی دوگان موضعی
۸۹	واژه نامه
۹۳	کتابنامه
۹۷	Abstract

فصل ۱

تعاریف و مفاهیم مقدماتی

۱.۱ سیری کوتاه در جبر جابه‌جایی

تعریف ۱.۱.۱ مجموعه‌ی تمام ایده‌آل‌های اول^۱ حلقه‌ی R را با نماد $Spec(R)$ نشان داده و آن را طیف اول^۲ حلقه‌ی R می‌نامیم. نیز مجموعه‌ی تمام ایده‌آل‌های ماکزیمال حلقه‌ی R را با نماد $Max(R)$ نشان می‌دهیم.

تعریف ۲.۱.۱ فرض کنید a ، یک ایده‌آل از حلقه‌ی R باشد. مجموعه‌ی تمام ایده‌آل‌های اول حلقه‌ی R را که شامل ایده‌آل a هستند واریته‌ی^۳ ایده‌آل a نامیده و با نماد $V(a)$ نمایش می‌دهیم؛ به عبارت دیگر $V(a) = \{p \in Spec(R) : a \subseteq p\}$.

Prime Ideals^۱
Prime Spectrum^۲
Variety^۳

تعریف ۳.۱.۱ فرض کنید $a \in R$. در این صورت، بنا بر ([۲۳]:۵۲.۳)، $V(a)$ دارای عضو مینیمال نسبت به رابطه‌ی شمول است. عضو مینیمال $V(a)$ را ایده‌آل اول مینیمال a خوانده و مجموعه‌ی تمام ایده‌آل‌های اول مینیمال a را با نماد $Min(a)$ نشان می‌دهیم.

گزاره ۱.۱.۱ فرض کنید R یک حلقه باشد. در این صورت،

$$V(0) = Spec(R), V(1) = \emptyset \quad (i)$$

(ii) اگر $\{a_i\}_{i \in I}$ خانواده‌ای از ایده‌آل‌های R باشد، آن‌گاه

$$V\left(\bigcup_{i \in I} a_i\right) = \bigcap_{i \in I} V(a_i)$$

(iii) اگر a, b دو ایده‌آل از حلقه‌ی R باشند، آن‌گاه

$$V(a \cap b) = V(ab) = V(a) \cup V(b)$$

برهان. رجوع شود به [صفحه‌ی ۲۵]:[۱۵]. ■

تعریف ۴.۱.۱ با توجه به گزاره‌ی ۱.۱.۱، $V(a)$ ها در نقش مجموعه‌های بسته‌ی یک فضای توپولوژی ظاهر می‌شوند که این توپولوژی حاصل بر روی $Spec(R)$ را توپولوژی زاریسکی^۱ می‌نامیم. $D(a) := Spec(R) - V(a)$ مجموعه‌های باز این فضای توپولوژی را توصیف می‌کنند.

گزاره ۲.۱.۱ فرض کنید M یک R -مدول متناهی مولد و a ایده‌آلی از حلقه‌ی R باشد که

$$M = aM. \quad \text{در این صورت، چنان وجود دارد که } x \in a, (1-x)M = 0.$$

---

^۱Zariski

■ برهان. به [۲]:۵.۲ مراجعه شود.

گزاره ۳.۱.۱ (لم ناکایاما^۱) فرض کنید M یک R -مدول متناهی مولد و $\mathfrak{a}$ ایده‌آلی از حلقه‌ی R باشد که $\mathfrak{a} \subseteq J(R)$ و $M = \mathfrak{a}M$ در این صورت $M = 0$.

■ برهان. به [۲]:۶.۲ مراجعه شود.

تعریف ۵.۱.۱ فرض کنید M یک R -مدول و $\mathfrak{p} \in \text{Spec}(R)$ را ایده‌آل اول وابسته^۲ M می‌نامیم هرگاه عضو غیرصفری مانند m در M موجود باشد به طوری که $\mathfrak{p} = (0 :_R m)$. مجموعه‌ی تمام ایده‌آل‌های اول وابسته‌ی M را با نماد $\text{Ass}_R(M)$ و یا هرگاه ابهامی در مورد حلقه‌ی R نباشد با $\text{Ass}(M)$ نشان می‌دهیم. اگر $\mathfrak{a} \trianglelefteq R$ ، مجموعه‌ی $\text{Ass}_R(R/\mathfrak{a})$ را با علامت $\text{ass}_R(\mathfrak{a})$ نیز نشان می‌دهیم.

تعریف ۶.۱.۱ فرض کنید M یک R -مدول باشد. مجموعه‌ی $\{\mathfrak{p} \in \text{Spec}(R) : M_{\mathfrak{p}} \neq 0\}$ را محمل^۳ M نامیده و آن را با نماد $\text{Supp}_R(M)$ و یا $\text{Supp}(M)$ نشان می‌دهیم که منظور از $M_{\mathfrak{p}}$ ، مدول حاصل از موضعی‌سازی M نسبت به ایده‌آل اول $\mathfrak{p}$ است.

---

^۱ Nakayama's lemma

^۲ Associated Prime Ideal

^۳ Support

تعریف ۷.۱.۱ بُعد کرول^۱ حلقه‌ی R برابر است با سوپریمم طول زنجیرهای ساخته شده از ایده‌آل‌های اول واقع در $Spec(R)$ ، مشروط بر اینکه چنین عددی موجود باشد. و در غیر این صورت، آن را ∞ تعریف می‌کنیم. به عبارت دیگر

$$\dim(R) := \sup\{n \in \mathbb{N}_0 : \text{وجود داشته باشد} : \}$$

تعریف ۸.۱.۱ بُعد کرول $R - M$ مدول M ، برابر است با سوپریمم طول زنجیرهای ساخته شده با ایده‌آل‌های اول واقع در $Supp(M)$ (در صورت وجود)، و اگر چنین سوپریمی موجود نباشد، آن را ∞ تعریف می‌کنیم. همچنین اگر $M = 0$ ، بُعد کرول آن را -1 تعریف می‌کنیم.

لم ۱.۱.۱ فرض کنید M یک $R - M$ مدول متناهی مولد باشد. در این صورت

$$Supp(M) = \{p \in Spec(R) : (0 :_R M) \subseteq p\} = V(Ann_R(M)).$$

■

برهان. رجوع شود به [۲۳]:۲۰.۹.

لم ۲.۱.۱ فرض کنید M یک $R - M$ مدول باشد. گزاره‌های زیر معادل‌اند:

$$(i) \quad M = 0$$

$$(ii) \quad \text{به ازای هر } p \in Spec(R), M_p = 0$$

$$(iii) \quad \text{به ازای هر } m \in Max(R), M_m = 0.$$

■

برهان. رجوع شود به [۲۳]:۱۵.۹.

تعریف ۹.۱.۱ زیرمجموعه‌ی S از حلقه‌ی R را بسته‌ی ضربی^۱ گوئیم هرگاه

$$1_R \in S \quad (i)$$

$$xy \in S, x, y \in S \quad (ii)$$

قضیه ۱.۱.۱ فرض کنید که S یک زیرمجموعه‌ی بسته‌ی ضربی از حلقه‌ی R و M یک

$$S^{-1}R - \text{مدول باشد. در این صورت, } Ass_R(M) = Ass_{S^{-1}R}(M).$$

■

برهان. رجوع شود به [۱۵]:۱.۶.

نتیجه ۱.۱.۱ فرض کنید M یک $R - \text{مدول و } p \in Spec(R)$. در این صورت،

$$p \in Ass_R(M) \Leftrightarrow pR_p \in Ass_{R_p}(M_p).$$

■

برهان. رجوع شود به [۱۵]:۲.۶.

قضیه ۲.۱.۱ فرض کنید $\circ \rightarrow M' \rightarrow M \rightarrow M'' \rightarrow \circ$ یک دنباله‌ی دقیق از

$R - \text{مدول ها و } R - \text{همریختی ها باشد. در این صورت}$

$$Ass(M) \subseteq Ass(M') \cup Ass(M'').$$

■

برهان. رجوع شود به [۱۵]:۳.۶.

---

^۱Multiplicatively closed

قضیه ۳.۱.۱ فرض کنید M یک R - مدول غیرصفر متناهی مولد باشد. در این صورت، زنجیری به شکل $0 = M_0 \subset M_1 \subset \dots \subset M_n = M$ از زیرمدولهای M موجود است به طوری که برای هر $1 \leq i \leq n$ ، $M_i/M_{i-1} \cong R/p_i$ ، که در آن $p_i \in \text{Spec}(R)$.

■ برهان. رجوع شود به [۴.۶؛ ۱۵].

قضیه ۴.۱.۱ فرض کنید M ، یک R - مدول باشد. در این صورت

(i) $Ass(M)$ یک مجموعه‌ی متناهی است.

(ii) $Ass(M) \subseteq Supp(M)$.

(iii) $Ass(M)$ و $Supp(M)$ دارای اعضای می‌نیمال یکسانی هستند.

■ برهان. رجوع شود به [۵.۶؛ ۱۵].

نمادگذاری ۱.۱.۱ مجموعه‌ی اعضای می‌نیمال $Ass(M)$ را با نماد $Min(M)$ نمایش می‌دهیم.

قضیه ۵.۱.۱ فرض کنید $0 \rightarrow M' \rightarrow M \rightarrow M'' \rightarrow 0$ دنباله‌ای دقیق از R - مدولها و R - همریختی‌ها باشد. در این صورت $Supp(M) = Supp(M') \cup Supp(M'')$.

برهان. حکم به راحتی از دقیق بودن دنباله‌ی $0 \rightarrow M'_p \rightarrow M_p \rightarrow M''_p \rightarrow 0$ حاصل می‌گردد، که در آن $p \in Supp(M)$.

■

لم ۳.۱.۱ فرض کنید a ایده‌آلی از حلقه‌ی R باشد. در این صورت

$$\sqrt{a} = \bigcap_{p \in V(a)} p$$

■ برهان. به [۲۳؛۴۸.۳] مراجعه شود.

لم ۴.۱.۱ فرض کنید I ایده‌آلی از حلقه‌ی R باشد. در این صورت، $n \in \mathbb{N}$ چنان وجود دارد که $(\sqrt{I})^n \subseteq I$. به عبارت دیگر، هر ایده‌آل شامل توانی از رادیکال خود می‌باشد.

■ برهان. به [۲۳؛۲۱.۸] مراجعه شود.

لم ۵.۱.۱ فرض کنید M یک R -مدول باشد. در این صورت، به ازای هر $p \in \text{Ass}(M)$ ، M زیرمدولی یکرخت با $\frac{R}{p}$ دارد.

■ برهان. رجوع شود به [۲۳؛۲۴.۷].

قضیه ۶.۱.۱ فرض کنید M ، یک R -مدول و R حلقه‌ی نوتری باشد. در این صورت

$$ZD_R(M) = \bigcup_{p \in \text{Ass}(M)} p.$$

■ برهان. رجوع شود به [۲۳؛۳۶.۹].

تعریف ۱۰.۱.۱ فرض کنید M یک R - مدول باشد. در این صورت، زنجیر

$$0 = M_0 \subset \dots \subset M_n = M$$

از زیرمدول‌های M را اشباع شده می‌نامند هرگاه به ازای هر $0 \leq i \leq n$ ، R - مدول $\frac{M_i}{M_{i-1}}$ ساده باشد. n را طول زنجیر اشباع شده‌ی فوق می‌نامند و ثابت می‌شود (قضیه‌ی جردن-هولدر^۱) که همه‌ی زنجیرهای اشباع شده‌ی یک مدول دارای طول‌های یکسانند، این طول مشترک را طول^۲ مدول M نامیده و با نماد $\ell_R(M)$ و یا در صورتی که ابهامی در مورد حلقه‌ی R نباشد با نماد $\ell(M)$ نشان می‌دهیم. هرگاه M دارای چنین زنجیری باشد گوییم M از طول متناهی است و به صورت $\ell_R(M) < \infty$ نشان می‌دهیم. اگر M دارای چنین زنجیری نباشد گوییم M از طول متناهی نیست و می‌نویسیم $\ell_R(M) = \infty$.

قضیه ۷.۱.۱ فرض کنید M ، یک R - مدول باشد. در این صورت، M از طول متناهی است اگر و تنها اگر نوتری و آرتینی باشد.

برهان. رجوع شود به [۲۳]: ۳۶.۷. ■

تعریف ۱۱.۱.۱ فرض کنید M یک R - مدول باشد. R - مدول E را پوشش انژکتیو^۳

برای M می‌خوانیم هرگاه

(i) به‌عنوان R - مدول انژکتیو باشد،

$$M \subseteq E \quad (ii)$$

---

^۱ Jordan - Holder

^۲ Length

^۳ Injective Hull

(iii) به ازای هر زیرمدول غیرصفر از مدول E ، مانند K ، $K \cap M \neq 0$.

پوشش انژکتیو M را با نماد $E_R(M)$ و یا $E(M)$ نمایش می‌دهیم.

تذکر ۱.۱.۱ بنا به ([۲۱]:۳۱.۳)، پوشش انژکتیو تا حد یکریختی منحصر بفرد است و نیز اگر

$$E(M) = M \text{ آنگاه } M \text{ انژکتیو باشد،}$$

لم ۶.۱.۱ فرض کنید R یک حلقه‌ی نوتری، $S \subseteq R$ یک زیرمجموعه‌ی بسته‌ی ضربی، و M

$$\text{یک } R\text{-مدول باشد. در این صورت، } S^{-1}E_R(M) \cong E_{S^{-1}R}(S^{-1}M).$$

برهان. رجوع شود به [۵]:۵.۲.۳. ■

لم ۷.۱.۱ فرض کنید R یک حلقه‌ی نوتری، $\mathfrak{p} \in \text{Spec}(R)$ ، و M یک R -مدول باشد. در

$$\text{این صورت، } \text{Ass}(E(R/\mathfrak{p})) = \{\mathfrak{p}\} \text{ به ویژه } \text{Ass}(M) = \text{Ass}(E(M)).$$

برهان. رجوع شود به [۵]:۷.۲.۳. ■

تعریف ۱۲.۱.۱ فرض کنید M یک R -مدول ناصفر متناهی مولد و $a_1, \dots, a_n \in R$.

گوییم عناصر $a_1, \dots, a_n$ یک M -رشته‌ی منظم^۱ به طول n تشکیل می‌دهد هرگاه

$$M \neq \langle a_1, \dots, a_n \rangle M \quad (i)$$

(ii) به ازای هر $i = 1, \dots, n$ ، عنصر a_i مقسوم علیه صفر^۲ R -مدول $M / \langle a_1, \dots, a_{i-1} \rangle M$

^۱Regular Sequence

^۲Zero Divisor

نباشد؛ به عبارت دیگر $a_i \notin ZD_R(M / \langle a_1, \dots, a_{i-1} \rangle M)$. گاهی این رشته را با نماد $(a_i)_1^n$ نیز نشان می دهند.

تعریف ۱۳.۱.۱ فرض کنید M یک R - مدول و a ایده آلی از R باشد. رشته $(a_i)_1^n$ در ایده آل a را یک M - رشته‌ی ماکزیمال می نامیم هرگاه، عضو a_{n+1} از a چنان موجود نباشد که $(a_i)_1^{n+1}$ نیز یک M - رشته در ایده آل a باشد.

تذکر ۲.۱.۱ بنا به ([۲۳]:۱۳.۱۶)، تمام M - رشته‌های ماکزیمال واقع در یک ایده آل دارای طول یکسان هستند.

تعریف ۱۴.۱.۱ فرض کنید M یک R - مدول و a ایده آلی از R باشد. در این صورت، طول مشترک تمام M - رشته‌های ماکزیمال واقع در a را درجه‌ی $^1 a$ روی M نامیده و با نماد $grade_M a$ و یا $grade(a, M)$ نشان می دهیم. در حالت خاص، اگر $M = R$ ، آنگاه درجه‌ی a روی R را با نماد $grade a$ نمایش می دهیم.

تعریف ۱۵.۱.۱ فرض کنید (R, m) ، یک حلقه‌ی موضعی نوتری و M یک R - مدول باشد. در این صورت، درجه‌ی تنها ایده آل ماکزیمال m روی M را عمق ^{2} مدول M روی R نامیده و با نماد $depth_{RM}$ نشان می دهیم.

---

¹ grade
² depth

قضیه ۸.۱.۱ فرض کنید (R, m) ، یک حلقه‌ی موضعی نوتری و M یک R – مدول

متناهی مولد ناصفر باشد. در این صورت $depth_R M \leq dim M$.

■ برهان. رجوع شود به [۵]: [۱۲.۲.۱].

قضیه ۹.۱.۱ فرض کنید (R, m) ، یک حلقه‌ی موضعی نوتری و M یک R – مدول

متناهی مولد ناصفر باشد و $p \in Ass_R(M)$. در این صورت $depth M \leq dim R/p$.

■ برهان. رجوع شود به [۵]: [۱۳.۲.۱].

قضیه ۱۰.۱.۱ فرض کنید a ایده‌آل دلخواهی از حلقه‌ی R باشد، در این صورت

$grade a \leq ht a$.

■ برهان. رجوع شود به [۵]: [۱۴.۲.۱].

قضیه ۱۱.۱.۱ (تعمیم قضیه‌ی ایده‌آل اصلی کرول) فرض کنید a ، یک ایده‌آل سره از حلقه‌ی

R باشد که توسط n عضو تولید شده است. در این صورت، به ازای هر $p \in Min(a)$ ، $ht p \leq n$.

■ برهان. رجوع شود به [۲۳]: [۴.۱۵].

لم ۸.۱.۱ فرض کنید a ایده‌آلی از حلقه‌ی نوتری R و $p \in Spec(R)$ چنان باشد که $a \subseteq p$ و

$ht a = ht p$. در این صورت $p \in Min(a)$.